

- ***I. Uluslararası İş Etiği Kongresi yapıldı***
- ***Nüfusun yüzde 16.1'i yoksulluk riski altında***
- ***Bütçe 8.5 milyar açık verdi***
- ***Ekonomi kritik virajda***



**Ekonomik Rapor**

TÜRMOB Adına Sahibi ve  
Genel Yayın Yönetmeni

**Nail SANLI**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü  
**Ali Ekber DOĞANOĞLU**

**Yayın Kurulu**

Nail SANLI  
Ali E. DOĞANOĞLU  
Ahmet FETTAHOĞLU  
Yıldız ÖZTÜRK

TÜRMOB  
MU-DEN A.Ş.  
tarafından yayınlanmaktadır  
Yayın Türü : Yaygın süreli

**Yönetim Yeri**

Gençlik Caddesi No:107  
06570 Anıttepe - ANKARA  
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)  
Fax: (0.312) 232 50 73  
http: www.turmobil.org.tr  
e-mail:alid@turmobil.org.tr

**Dizgi - Düzenleme**

Tuncay TEKYILDIZ

**Baskı**

Fersa Matbaacılık Paz.San.Tic.Ltd.Şti.  
Ostim 36. Sk. No:5/C-D  
Yenimahalle/ANKARA  
Tel: (0.312) 386 17 00 (pbx)

Basım Tarihi : 08 Ekim 2012

Basım Yeri : Ankara  
ISSN : 1307-6620

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı

**Bilanço** Dergisi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya  
tamamı alıntı yapılamaz

# Etik ve işbirliği

**T**OBBB ve TÜRMOB'un evsahipliğinde düzenlenen 1.Uluslararası İş Etiği Kongresini Ankara'da gerçekleştirdik. Bu kongre iki olguyu net bir şekilde ortaya koydu.

Bunlardan birincisi, etik konusunda TÜRMOB oldukça mesafe kat etmiş ve uluslararası bir seviyeye ulaşmıştır. 19.10.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan ve Etik Yönetmeliği olarak adlandırdığımız, uluslararası etik ilkelerle uyumlu düzenlememiz, o tarihten bu yana uygulanmaktadır.

Etik konusunda yaptığımız çalışmalarda, etiğin öğrenilebilir ve içsel bir olgu olarak yerleşmesine çaba sarf ediyoruz.

Etik olgusu bir çok mesleğin yeni yeni gündemine girerken, TÜRMOB oldukça önemli bir mesafe almıştır. Etik konusu iş dünyası için oldukça yeni bir konu, ancak iş dünyasında da önemini giderek artırmaktadır. TÜRMOB etik konusunda Türkiye'de öncü bir meslek örgütüdür.

Kongrenin ortaya koyduğu ikinci önemli konu da, kongrenin sivil toplum diyalogunun en güzel örneklerinden birini oluşturması oldu. Mesleğimizi yaparken iç içe olduğumuz iş dünyası ile maalesef örgütsel anlamda yakın bir işbirliği uzun yıllar kurulamamıştı. Ancak son zamanlarda TOBB ve TÜRMOB bir çok alanda yakın bir işbirliği içerisine girdi. Anayasa Platformu, Yeni Türk Ticaret Kanunu bilgilendirme çalışmaları, şirketlerin faaliyet kodlarının yenilenmesi ve terörle mücadele gibi konularda çalışmalar yürüttük.

İşbirliği ve diyalog her kurumun her konuda aynı düşünce içerisinde olduğu anlamına gelmez. Sorunların çözümü için ortak paydalar

belirlenerek, ortak aklın çözüme

odaklanması anlamında son derece önemli ve faydalıdır.

TÜRMOB, tüm kurum ve

kuruluşlarımızla işbirliği içinde olmak,

birlikte üretmek, birlikte

mesafe almak düşüncesi ve gayreti içerisindedir.

Dergimizin bu sayısında da

ilgi ile okuyacağımızı

umduğumuz haber ve

araştırmalara yer

verdik.

Gelecek sayımızda

buluşmak dileğiyle...



**Nail SANLI / Genel Başkan**



# I. Uluslararası İş Etiği

*TÜRMOB ve TOBB'un birlikte düzenlediği birinci Uluslararası İş Etiği Kongresi, Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay ile Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı'nın katılımı ile gerçekleştirildi. Kongrede iş etiği tüm yönleriyle tartışıldı.*

**T**ÜRMOB ve TOBB'un birlikte düzenlediği birinci Uluslararası İş Etiği Kongresi Ankara'da gerçekleştirildi. Kongrenin açılış konuşmalarını TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu, Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı ve Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay yaptı.

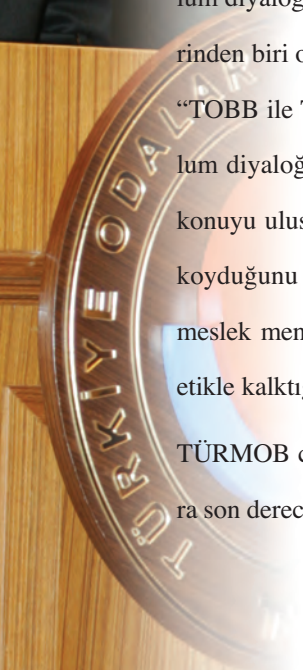
TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı açılıшта yaptığı konuşmada, gerçekleşen kongrenin sivil toplum diyalogunun en güzel örneklerinden biri olduğunu vurgulayarak, "TOBB ile TÜRMOB'un sivil toplum diyalogunu ve iş etiği gibi bir konuyu uluslararası boyutta ortaya koyduğunu belirterek, muhasebe meslek mensuplarının "etikle yatıp etikle kalktığını" ifade etti.

TÜRMOB camiasının etik kurallara son derece önem verdiğini, ulus-



**ETİK**

**ULUSLARARASI İŞ ETİĞİ KONGRESİ**  
1st INTERNATIONAL BUSINESS ETHIC CONGRESS  
21 - 22 Eylül / September 2012  
TOBB Konferans Salonu





# Kongresi yapıldı



lararası kurallarla uyumlu meslek ahlak kurallarını yayınladıklarını ve her yıl düzenli olarak muhasebe etik kongresi gerçekleştirdikleri bilgisini veren Genel Başkan Sanlı, "Etik değerler ve iş ahlakı bizim namusumuzdur." dedi.

Etiğin önemi dolayısıyla her yıl ulusal düzeyde muhasebe mesleği

etik kongreleri düzenlediklerini bildiren Genel Başkan Sanlı, bu çalışmalarla muhasebe mesleği mensuplarını bilgilendirdiklerini ve kendilerini sürekli yenilediklerini kaydetti. TÜRMOB'un kuruluşundan itibaren mesleki etik ilkelere konusunda çalışmalar yaptığını ifade eden Sanlı, mesleğin ulusal

ve uluslararası düzeyde hızla değişim yaşadığına ancak etik ve ahlaki değerlerin önemini her geçen gün daha da artarak korunduğuna dikkati çekti.

TÜRMOB Genel Başkanı Nail Sanlı, etiğin gri renklerle ifade edilemeyeceğini kaydederek, "Bizim anlayışımıza göre etik beyaz, etik





dışı ise siyahtır, yani etik ya vardır ya da yoktur. Etik öğrenilebilir ve öğretilen bir olgudur. Etik mesleğimizin ve biz meslek mensuplarının vicdanıdır. Muhasebe etiği de yine kanunlara uygun işlerin yanı sıra toplumun vicdanına da uygun işlemler yapılmalıdır. Kurumlarda liderlerin etik konularda örnek olması gerekir. Stratejik etik anlayışının kapsamı içerisinde liderlik rolünün bulunduğu altını çizen Sanlı, liderlerin etik davranış sergileyemediği durumlarda, onu takip edenlerin de bu duruma hassasiyet gösteremeyeceğini" söyledi.

Genel Başkan Sanlı, muhasebe mesleğinin kayıt tutma boyutundan, finansal raporlama boyutuna geçtiğini vurgulayarak, mesleğin geldiğimiz süreçte çeşitli uzmanlık alanlarına yöneldiğini vurgulayarak, günümüzde toplumun her kesiminin daha çok şeffaflık istediğini, bağımsız denetime ve denetçiye olan talebin her geçen gün daha da arttığını sözlerine ekledi.

Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay ise yaptığı konuşmada, toplumsal hayatta daha fazla şeffaflık, açıklık ve denetimin her alanda kolayca

mümkün olmasının, güven artırıcı en önemli önlemlerden olduğunu söyledi.

Atalay, etik konusunun dünyada en önemli meselelerden biri haline geldiğini belirtti. Hukukun kaynaklarından birinin ahlak olduğuna işaret eden Atalay, haksızlığı, adaletsizliği, yolsuzluğu önlemek ve hesap verilirliği hakim kılmanın amaç olması gerektiğini söyledi.

Yozlaşmanın, sadece yasalara aykırı davranmak anlamına gelmediğini, etik ilkelerinin çiğnenmesinin de böyle bir sorun olduğunu dile getiren Atalay, güven konusunda yürüttüğü çalışmalara değindi.

Başbakan Yardımcısı Atalay, şunları belirtti: "Halk düzeyinde etiği geliştirmek için gördüğümüz en önemli çözüm, açıklık ve şeffaflığın geliştirilmesi. Bunu iş hayatı için de gerekli görüyoruz. Toplumsal hayatta daha fazla şeffaflık, açıklık ve denetimin her alanda kolayca mümkün olması güven artırıcı en önemli önlemlerden sayılır. Biz kendi dönemimizde özellikle bu manada saydamlığı artırıcı, hesap verilirliği geliştirici çok tedbirler aldık ve sistemin vatandaşlara açılması yönünde çok ileri adımlar attık."







Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı da konuşmasında, "Etik davranmak, firmanın itibarını ve ürünün marka değerini yükseltmesi, müşterilerin ve kamunun güvenini ve desteğini sağlaması bakımından önemli" dedi.

İş ahlakının toplumsal ahlakattan ayrı düşünülmesinin mümkün olmadığını, etiği aynı zamanda bir toplumun yaşama tarzı niteliğine sahip

olduğunu ifade eden Bakan Yazıcı, şunları kaydetti: "Etik davranmak, firmanın itibarını ve ürünün marka değerini yükseltmesi, müşterilerin, yatırımcıların ve kamunun güvenini ve desteğini sağlaması bakımından önemli. Etik değer ve ilkelere göre işleyen bir ekonomik sistem, bu iki önemli kurumu güçlendirir, demokrasinin sağlıklı işlemesine yardımcı olur. İş dünyasının toplum gözünde saygınlığını artırır."

Anadolu topraklarında "etik ticaret" in her zaman hakim olduğunu ve Osmanlı'da esnafın kusurlu mal satmadığını dile getiren Yazıcı, loncalardan müteşekkil Türk esnafının, ahlaki mesuliyetler bakımından, devrinde en ileri ve mükemmel durumda olduğunu söyledi.

II. Bayezid devrinde çıkarılan Bursa, İstanbul ve Edirne İhtisab Kanunnamelerinin dünyada tüketici





haklarını koruyan ilk kanun, ilk gıda maddeleri nizamnamesi, ilk standartlar kanunu ve ilk çevre nizamnamesi olma özelliğine sahip olduğuna dikkati çeken Bakan Yazıcı, şöyle devam etti:

"Kanun, özellikle temel tüketim maddelerine getirdiği standartlarla dikkat çekmekte, gıda ürünlerinin denetimi ve sağlığa uygunluğu hususunda koyduğu kurallarla öne çıkmakta. Kalitenin korunması için alınan tedbirlerin ilki, hammadde kontrolü. Bir ürün içinde bulunması gerekli hammadde oranlarına

dikkat ediliyor, bu ölçülere uymayan ürünün üretimi men ediliyor. İmalat aşamasında sabuna katılacak suyun niteliği üzerinde bile hassasiyetle durulmaktaydı. Osmanlı'nın esnaf ve sanatkar teşkilatının dürüstlüğüne ve ahlakına o zamanın yabancı devlet mensupları şahit olmuştur. Bugün işadamlarımız dünyanın dört bir yanında ticaret yapıyorlar. Ecdadımızın ayak bastığı topraklarda Türk işadamları hürmetle karşılanır, saygı ve itibar görür. Çünkü biz, zamanında oralara kadar gidip arkasında iyi bir isim

ve iyilikle yad edilen hatıralar bırakan bir neslin evlatlarıyız. Biz, sözü senet olan, dükkanına gelen müşterisini henüz siftah yapmamış komşusuna yönlendiren bir anlayışın temsilcileriyiz."

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu konuşmasında, işadamlarıyla mali müşavirler arasındaki ilişkiye dikkat çekti. "İş hayatında ortaklıktan sonra en yakınımdeki kişi mali müşavirimdir. Ne iş yaptığımı, kime ne sattığımı, nereden borç aldığımı bir tek o bilir. Hem akıl danışırım, hem dert paylaşıyorum" diyen Hisarcıklıoğlu, maalesef camialar arasındaki bu yakın ilişkiye rağmen, son döneme kadar TOBB ile TÜRMOB arasında işbirliğinin sağlanmadığını hatırlattı. Hisarcıklıoğlu, "Ama Allah nazarlardan saklasın, son dönemde TÜRMOB ile çok yakın mesai harcıyoruz. Anayasa Platformu'nda birlikte-





yiz. Yeni Türk Ticaret Kanunu'na ilişkin bilgilendirme çalışmalarını birlikte yürüttük. Tüm Türkiye'de şirketlerin faaliyet kodlarının yenilenmesi çalışmalarında birlikteyiz" dedi.

Etik konusunun iş dünyası için yeni bir konu olduğunu ancak önemini giderek artırdığını anlatan Hisarcıklıoğlu, "Yakın zamana kadar bu konu felsefecilerin alanı olarak görülüyordu. Ancak son yıllarda hem akademik camiada hem de iş dünyasında büyük yankı uyandırmaya başladı. Bu sene uluslararası platformdan etik uzmanlarını ve akademisyenleri bir araya getirecek bir etik kongresi düzenlemeye karar verdik. İnşallah ilerleyen yıllarda bu kongreyi daha da etkili bir hale getirmeyi hedefliyoruz. Böylece, zamanla şirketlerimizde "iş etiği" bilincinin geliştiğini de göreceğiz. Göreceksiniz iş dünyasının iş etiği-



ne ilgisi de giderek artacak. Çünkü küreselleşmeyle birlikte şirketler çalışanlarına, müşterilerine, yatırımcılarına karşı sorumlu hale geldi. Artık, değişen ve küreselleşen bir dünyada iş etiği sadece ahlaki bir mesele değildir. Altını çizerek söylüyorum; daha fazla para kazanmak için iş etiğinin temel ilkelere uymak şarttır" diye konuştu. Hisarcıklıoğlu, "Küreselleşen dünyada ortaklıklar kurmak, dışardan yatırımcı almak her zamankinden önemli. Yeterince yatırım çekebilen şirketler, fikirlerini kolayca hayata geçirebiliyor. Daha fazla ka-

zanabiliyor. Dışarıdan şirkete ortak olan biri için ise güven her şeyden önemli. Şirketin etik ilkelere bağlı olduğunu, hakkını yemeyeceğini görüyorsa, yatırımını güvenle yapıyor. Yani, etik davranan şirket daha fazla para kazanıyor." dedi.

Kongrenin açılış konuşmalarının ardından; 'Etik:Riskten Stratejiye', 'İşletmelerde Etik', 'adil Ticaret İçin Etik', 'İşx Etiğine Genel Bakış', 'Meslek Etik Kurallarının İş Etiğinin Geliştirilmesindeki Rolü', 'Etik Liderlik', 'Sivil Toplum ve Etik Liderlik' başlıklı oturumlar gerçekleştirildi





# Bütçe 8 ayda 8,5 milyar açık verdi

***Merkezi yönetim bütçesi 2012 yılının ilk 8 ayında 8.5 milyar TL açık verdi. Geçen yıl aynı dönemde bütçe, 2.1 milyar TL fazla vermişti. Ocak-Ağustos döneminde bütçe gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10.8 oranında artarak 220.5 milyar TL olurken, bütçe giderleri ise yüzde 16.3 oranında artarak 229 milyar TL'ye ulaştı.***

**M**erkezi yönetim bütçesi 2012 yılının ilk 8 ayında 8.5 milyar TL açık verdi. Geçen yıl aynı dönemde bütçe 2.1 milyar TL fazla vermişti. 2012 yılı Ocak-Ağustos döneminde 27.7 milyar TL düzeyinde faiz dışı fazla gerçekleşti. 2012 yılı Ocak-Ağustos döneminde bütçe gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10.8 oranında artarak 220.5 milyar TL olurken, bütçe giderleri ise yüzde 16.3 oranında artarak 229 milyar TL'ye ulaştı. Bu yılın ilk 8 ayında vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7.5 artışla 182.2 milyar TL, faiz hariç bütçe giderleri ise yüzde 16.7 oranında artışla 192.7 milyar TL oldu.

Bütçe gerçekleştirmelerine göre merkezi yönetim bütçesi 2012 yılı Temmuz ayında 246 milyon TL açık verdi. Geçen yıl Temmuz'da 3 milyar 522 milyon TL açık verilmişti. 2012 yılı Temmuz ayında faiz dışı fazla geçen yılın aynı ayına göre 35 kat artışla 3 milyar 970 milyon TL oldu. Bütçe giderleri yüzde 16.8 oranında artarak 28 milyar 302 milyon TL oldu. Faiz hariç bütçe giderleri Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16.9 oranında artarak 24 milyar 86 milyon TL düzeyinde gerçekleşirken, faiz giderleri yüzde 16.3 oranında artarak 4 milyar 216 milyon TL oldu. 2011 yılı Temmuz ayında 20 milyar 714 milyon TL olan bütçe gelirleri, 2012 yılı Tem-

muz ayında yüzde 35.4 oranında artarak 28 milyar 56 milyon TL olarak gerçekleşti. Vergi gelirleri ise yüzde 40.8 oranında artarak 24 milyar 244 milyon TL oldu.

2012 yılı merkezi yönetim bütçe giderleri için öngörülen 350 milyar 948 milyon TL ödenekten Temmuz ayında 28 milyar 302 milyon TL gider gerçekleştirildi. Temmuz'da faiz hariç giderler için öngörülen 300 milyar 698 milyon TL ödeneğin yüzde 8'i kullanılarak 24 milyar 86 milyon TL gider gerçekleştirildi. Personel giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18.9 oranında artarak 7 milyar 523 milyon TL oldu. 2012 yılı Temmuz ayında personel giderleri için bütçede ön-

görülen 81 milyar 692 milyon TL ödeneğin yüzde 9.2'si kullanıldı.

2012 yılı Temmuz ayında sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16.3 oranında artarak 1 milyar 192 milyon TL, mal ve hizmet alım giderleri yüzde 5.8 oranında artarak 3 milyar 71 milyon TL, cari transferler yüzde 20.1 oranında artarak 8 milyar 301 milyon TL oldu.

2012 yılı Temmuz ayında sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri için 4 milyar 350 milyon TL transfer yapıldı. Sosyal güvenlik primi işveren hissesinin 5 puanlık kısmının Hazine tarafından ödemesi amacıyla yapılan transfer tutarı ise 440 milyon TL düzeyinde gerçekleşti. 2012 yılı Temmuz ayında cari transferler içinde yer alan tarımsal destekleme ödemeleri 174 milyon TL, mahalli idare payları ise 2 milyar 56 milyon TL olarak gerçekleşti.

2012 yılı Temmuz ayında 2 milyar 460 milyon TL sermaye gideri, 923 milyon TL sermaye transferi yapıldı. Borç verme giderleri ise 616 milyon TL olarak gerçekleşti. Faiz giderleri 2012 yılı Temmuz ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16.3 oranında artarak 4 milyar 216 milyon TL oldu.

2011 yılı Temmuz ayında bütçe gelirleri 20 milyar 714 milyon TL iken 2012 yılının aynı ayında yüzde 35.4 oranında artarak 28 milyar 56 milyon TL olarak gerçekleşti.

2012 yılı Temmuz ayında bütçe gelirlerinin artış hızının yüksek olmasında rol oynayan en önemli faktör, geçen yıl 30-31 Temmuz tarihlerinin hafta sonuna denk gelmesinden dolayı vergi tahsilâtının önemli bir tutarının bir sonraki aya kayması oldu. 2012 yılı Temmuz ayı vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 40.8 oranında artarak 24 milyar 244 milyon TL oldu. 2012 yılı Temmuz ayında genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5.8 oranında artarak 2 milyar 800 milyon TL olarak gerçekleşti. 2012 yılı Temmuz ayında özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 898 milyon TL, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise 114 milyon TL oldu.

Vergi türleri itibarıyla 2012 yılı Temmuz ayı gerçekleşmelerine bakıldığında geçen yılın aynı ayına göre; dâhilde alınan katma değer vergisi yüzde 616.9, kurumlar vergisi yüzde 349.6, gelir vergisi yüzde 127, banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 48.6, damga vergisi yüzde 43.5, harçlar yüzde 15.1, özel tüketim vergisi yüzde 7.3 ve diğer vergiler tahsilatı yüzde 19.2 oranında artış gösterirken ithalde alınan katma değer vergisi yüzde 6.3 oranında azalış gösterdi.

Merkezi yönetim bütçesi 2012 yılı Ağustos ayında 1 milyar 572 milyon TL açık verdi. Bütçe geçen yıl Ağustos ayında 2 milyar 761 milyon TL fazla vermişti. Faiz dışı

fazla 2012 yılı Ağustos ayında 4 milyar 217 milyon TL düzeyinde gerçekleşti. Bütçe giderleri yüzde 7.9 oranında artışla 31 milyar 822 milyon TL'ye ulaşırken, faiz hariç bütçe giderleri 2012 yılı Ağustos ayında yüzde 9.3 oranında artarak 26 milyar 33 milyon TL oldu. Diğer taraftan 2012 yılı Ağustos ayında faiz giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1.9 oranında artarak 5 milyar 789 milyon TL olarak gerçekleşti.

Ağustos ayında bütçe gelirleri 2012 yılı Ağustos ayında yüzde 6.2 oranında azalarak 30 milyar 250 milyon TL olarak gerçekleşti. Vergi gelirleri ise yüzde 9.4 oranında azalarak 26 milyar 751 milyon TL oldu. 2012 yılı merkezi yönetim bütçe giderleri için öngörülen 350 milyar 948 milyon TL ödenekten Ağustos ayında 31 milyar 822 milyon TL gider gerçekleştirildi. Geçen yılın aynı ayında ise 29 milyar 495 milyon TL harcama yapıldı. 2012 yılı Ağustos ayında, faiz hariç giderler için öngörülen 300 milyar 698 milyon TL ödeneğin yüzde 8.7'si kullanılarak 26 milyar 33 milyon TL gider gerçekleştirildi. Personel giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17.7 oranında artarak 7 milyar 12 milyon TL, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri yüzde 16.1 oranında artarak 1 milyar 184 milyon TL, 2012 yılı Ağustos ayında mal ve hizmet alım giderleri yüzde 26.5 oranında azalarak 2 milyar 434 milyon TL olarak gerçekleşti.



2012 yılı Ağustos ayında cari transferler geçen yılın aynı ayına göre yüzde 27.2 oranında artarak 11 milyar 839 milyon TL olarak gerçekleşti. Ağustos'ta sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri için 6 milyar 140 milyon TL transfer yapıldı. Sosyal güvenlik primi işveren hissesinin 5 puanlık kısmının Hazine tarafından ödenmesi amacıyla yapılan transfer tutarı ise 460 milyon TL oldu. Tarımsal destekleme ödemeleri 210 milyon TL, mahalli idare payları 2 milyar 274 milyon TL oldu. 2012 yılı Ağustos ayında 2 milyar 916 milyon TL sermaye gideri, 170 milyon TL sermaye transferi yapıldı. Borç verme giderleri ise 479 milyon TL olarak gerçekleşti.

2012 yılı Ağustos ayında bütçe gelirlerinin artış hızının düşük olmasında rol oynayan önemli faktör, geçen yıl Temmuz ayı vergi tahsilatının önemli bir tutarının Ağustos ayında ödenmesi ve dolayısıyla oluşan baz etkisi oldu. 2012 yılı Ağustos ayı vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9.4 oranında azalarak 26 milyar 751 milyon TL oldu.

Ağustos'ta genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 29.4 artışla 2 milyar 877 milyon TL olarak gerçekleşti. Ağustos'ta özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 529 milyon TL, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise 92 milyon TL oldu.

Vergi türleri itibarıyla 2012 yılı

Ağustos ayı gerçekleştirmelerine bakıldığında geçen yılın aynı ayına göre; banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 30, harçlar yüzde 10.3, özel tüketim vergisi ve kurumlar vergisi yüzde 11.1, ithalde alınan katma değer vergisi yüzde 5.4 oranında artış gösterirken dâhilde alınan katma değer vergisi yüzde 44.5, gelir vergisi yüzde 31.4, damga vergisi yüzde 9.8 ve diğer vergiler tahsilatı yüzde 3.1 oranında azalış gösterdi.

Merkezi yönetim bütçesi 2011 yılı Ocak-Ağustos döneminde 2 milyar 105 milyon TL fazla vermiş iken bu yılın aynı döneminde 8 milyar 520 milyon TL açık verdi. İlk 8 ayda faiz dışı fazla 27 milyar 744 milyon TL oldu. Bütçe giderleri yüzde 16.3 artışla 229 milyar 5 milyon TL oldu. Bütçe giderleri yüzde 16.7 oranında artarak 192 milyar 741 milyon TL'ye ulaştı. Diğer taraftan 2012 yılı Ocak-Ağustos döneminde faiz giderleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14.2 oranında artarak 36 milyar 264 milyon TL olarak gerçekleşti.

2011 yılı Ocak-Ağustos döneminde 199 milyar 42 milyon TL olan bütçe gelirleri, 2012 yılının aynı döneminde yüzde 10.8 oranında artarak 220 milyar 484 milyon TL olarak gerçekleşti. Bu dönemde vergi gelirleri ise yüzde 7.5 oranında artarak 182 milyar 177 milyon TL oldu.

2012 yılı Ocak-Ağustos dönemi

vergi gelirleri tahsilatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7.5 oranında artarak 182 milyar 177 milyon TL oldu. Aynı dönemde tüketici fiyat endeksinin yüzde 9.7 arttığı göz önünde bulundurulunca vergi tahsilatındaki artışın enflasyonun altında kaldığı görüldü. 2012 yılı Ocak-Ağustos döneminde genel bütçe vergi dışı diğer gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 31,3 oranında artarak 30 milyar 622 milyon TL olarak gerçekleşti. 2012 yılı Ocak-Ağustos döneminde özel bütçeli idarelerin öz gelirleri 5 milyar 781 milyon TL, düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri ise 1 milyar 904 milyon TL oldu.

Vergi türleri itibarıyla 2012 yılı Ocak-Ağustos dönemi gerçekleştirmelerine bakıldığında geçen yılın aynı dönemine göre; banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 33.1, gelir vergisi yüzde 15.3, damga vergisi yüzde 12.1, harçlar yüzde 9.8, özel tüketim vergisi yüzde 6.4, kurumlar vergisi yüzde 6.3, dâhilde alınan katma değer vergisi yüzde 2,6 ve diğer vergiler tahsilatı yüzde 11.8 oranında artarken ithalde alınan katma değer vergisi tahsilatında önemli bir değişim olmadı.

31 Ağustos 2012 tarihi itibarıyla 6111 sayılı Kanun kapsamında tahsil edilen genel bütçe vergi gelirleri, teşebbüs mülkiyet gelirleri ile faiz, pay ve ceza gelirleri toplam tutarı 18 milyar 262 milyon TL oldu.

# Ekonomi kritik virajda

*Ekonomik büyümede bir yıldır süregelen güç kaybı 2012 yılı ikinci çeyrek döneminde de devam etti. İthalat hacmindeki ve tüketim harcamalarındaki durgunluk kamu maliyesini olumsuz yönde etkiledi.*

**2**011 yılı ekonomik büyümesinde en önemli rol oynayan özel tüketim harcamalarında bir yıl önce başlayan duraklama sürecinin daralmaya dönüşmesi bu yılın ikinci çeyrek döneminde ekonomik büyümenin yıllık bazda yüzde 2.9 düşmesinde en önemli etken olurken yatırım harcamalarındaki yavaşlama ve daralma da büyüme hızının sert olarak nitelendirilebilecek bir şekilde yavaşlamasına katkıda bulunan bir diğer unsur olmuştur. Buna mukabil, geçen yılın son çeyreğinde büyüme-

ye en yüksek katkıyı yapmış olan net dış talep, bu katkısını bu yılın ilk iki çeyrek döneminde de sürdürmüştür. Birinci çeyrek döneme göre ekonomik büyüme yüzde 1.8 olarak gerçekleşirken, 2012 yılı birinci dönem GSYH'sı önceki çeyrek döneme göre küçülme sergilemiş olduğu için ekonomik büyüme son altı aylık dönemde yüzde 1.7 ve son bir yıllık dönemde de yüzde 3.1 olarak belirlenmiştir. Bu yavaşlamanın bir düzeltme süreci oluşturduğu hususu kesinlik arz ediyor ise de 2012-2014 Dönemine

ilişkin Orta Vadeli Programda 2012 yılı için GSYH büyüme oranının yüzde 4.0 olarak belirlenmiş olduğu dikkate alınırca, yavaşlamanın Hükümetçe öngörülenin daha ötesinde olduğu sonucuna varılması gerekir. Düzeltme ihtiyacı olan en önemli makroekonomik değişkenler potansiyel büyüme için yeterli olmayan iç tasarruf haddi ve bunun doğal yansıması olan yüksek cari açığıdır. Geçen yıl itibariyle yüzde 10.0 gibi sürdürülemez bir düzeyde olan cari işlemler hesabı/GSYH oranı bu yılın ikinci



çeyrek dönemi itibariyle ihracat artışı ve ithalatın yaklaşık aynı düzeyini koruması sonucunda yüzde 8.3'e düşmüştür. Net dış talebin büyümeye olan katkısı ise 5.7 puan olmuştur. 349 630 milyon TL. olarak gerçekleşen GSYH takvim etkisinden arındırılmış olarak bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3.2 oranında büyüme gösterirken takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış olarak bir önceki döneme göre yüzde 1.8 oranında yükselmiştir. 2012 yılı II. Çeyrek dönem GSYH büyümesine önemli iktisadi faaliyet alanları itibariyle bakıldığında bir önceki yıla göre ikinci çeyrek dönemde yüzde 3.5 oranında büyüyen tarım sektörü ilk altı aylık dönemde yüzde 4.2 oranında büyüme sergilemiştir. Aynı dönemler itibariyle imalat sanayinde yüzde 3.4 ve yüzde 3.1 olarak gerçekleşen hasıla artışı genel ekonomide gözlemlenen büyümeye paralel bir seyir izlemiştir. 2011 yılı genelinde yüzde 8.8 oranında büyüyen enerji sektörü bu yılın ilk çeyrek döneminde yüzde 8.1, ikinci çeyrek döneminde yüzde 6.1 ve yılın ilk yarısında yüzde 7.1 oranında genişlemiştir. Toplam sanayi sektöründe yüzde 3.6 oranında gerçekleşen hasıla artışı ikinci çeyrek dönem büyümesine 1.0 puan katkıda bulunmuştur. Sektörel büyüme açısından en çarpıcı değişim inşaat sektöründe gerçekleşmiş ve geçen yıl genelinde yüzde 11.3 oranında büyüme sergilemiş olan bu sektör bu yıl hızlı bir yavaşlama göstermiştir. Yılın ilk çeyrek döneminde yüzde 2.7 ikinci çeyrek dönemde yüzde 0.4 oranında büyüme ortaya koyan inşaat sektöründe 2012 yılı ilk yarısı itibariyle büyüme yüzde 1.5'te kalmıştır.

2012 yılı ikinci üç aylık dönem GSYH büyümesine harcamalar açısından bakıldığında göze çarpan en önemli husus 2011 yılında gerçekleşen hızlı büyümede en önemli rolü oynayan özel tüketim harcamalarında dramatik bir duraklamanın ardından daralmanın gözlenmiş olmasıdır. Geçen yıl ikinci çeyrek dönemde yüzde 8.3 ve yıl genelinde de yüzde 7.8 oranında büyüme sergileyen ve

toplam harcamalar içerisinde yaklaşık yüzde 70.0 oranında bir paya sahip olan özel tüketim harcamaları bu yılın ilk çeyrek döneminde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0.2 oranında genişleyerek yaklaşık aynı değeri korurken ikinci çeyrek dönemde yüzde 0.5 oranında daralma sergilemiştir. Yerleşik hanehalklarının nihai tüketim harcamaları bu yılın ilk yarısında önceki yılın aynı dönemine göre sadece yüzde 0.2 oranında genişleyerek büyümeye 0.14 puan katkıda bulunabilmiştir. 2010 ve 2011 yıllarında gerçekleşen hızlı ekonomik büyümede önemli bir rol oynayan yatırım harcamalarında da bu yıl dramatik bir zayıflama gözlenmiştir. Geçen yıl ikinci çeyrek dönemde yüzde 29.0 oranında bir büyüme göstererek ekonomik büyümenin motoru olma işlevini üstlenen yatırım harcamaları daha sonra giderek yavaşlamaya başlamış ve bu yılın ilk çeyrek dönemindeki yüzde 1.5 oranındaki cüzi büyümenin ardından ikinci çeyrek dönemde yüzde 7.4 oranında belirgin bir azalma ortaya

koymuş, bu şekilde 2012 yılı ilk yarısında bu harcama kaleminde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3.2 oranında küçülme yaşanmıştır. Bu olumsuz gelişmede sözü edilen dönemde özel sektör yatırım harcamalarının yüzde 7.9 oranında ciddi bir daralma göstermesi başta gelen etken olmuştur. Belirgin bir yavaşlama sergilemiş olsa da 2012 yılı ilk yarısında ekonomik büyümeyi, Euro Bölgesindeki derin ekonomik krize rağmen artışını sürdüren mal ve hizmet ihracatı sağlamıştır. Birinci çeyrek dönemde yüzde 11.9 ve ikinci çeyrek dönemde yüzde 19.8 oranında genişleyen ihracat talebinde yılın ilk yarısı itibariyle büyüme önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 16.0 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu yılın ilk yarısında ihracattaki bu hızlı büyümenin ithalat tutarında gözlemlenen yüzde 4.8 oranındaki daralmaya eşlik etmesi net dış talebin ikinci çeyrek dönemde ekonomik büyümeye 5.7 puan katkıda bulunmasını sağlamıştır. Net dış talebin büyümeye olan katkısının 4.6 puanını ihracat sağ-

larken, 1.1 puanını ithalat hacmindeki daralmanın tüketim hacmindeki azalmadan daha küçük olması nedeniyle yerli üretime yönlenen ek talep temin etmiştir. Geçen yıl ekonomik büyümeye 12.6 puan düzeyinde çarpıcı bir katkıda bulunmuş olan tüketim harcamaları bu yılın ilk yarısında 2.3 puan negatif katkıda bulunmuştur. Bu olumsuz katkının 2.1 puanı yatırım harcamalarındaki daralmadan kaynaklanırken, stoklardaki azalmanın yerli üretime olan talebi aşağıya çekmesinin yarattığı etki de dikkate alındığında tüketim ve yatırım harcamalarının toplam negatif etkisi 2.8 puana yükselmekte ve 2012 yılı ikinci çeyrek dönem büyümesi yüzde 2.9'a gerilemektedir.

Ekonomik büyüme hızında beş çeyrek dönem boyunca kesintisiz süregelen yavaşlamanın ekonomi yönetiminin karşısına çok boyutlu sorunlar çıkarması beklenmelidir. İç dış talep arasındaki ayrışmanın azaltılması ve cari açığın düşürülmesi amacıyla alınmış olan önlemler etkili olmuş, kredi hacmindeki genişleme yavaşlatı-

lırken, TL'nin değeri törpülenerek net dış talepte olumlu gelişme sağlanmıştır. Ancak dış koşulların da etkisiyle büyümede gözlenen yavaşlama öngörülenin çok üzerinde gerçekleşmiştir. İthalat hacmindeki ve tüketim harcamalarındaki durgunluk kamu maliyesini olumsuz yönde etkilemiştir. Büyüme hızındaki yavaşlamanın yakın gelecekte işsizlik haddi üzerinde olumsuz etkide bulunması beklenmelidir. Büyümeyi hızlandırmak için kamu harcamalarının yükseltilmesi alanında kullanılabilecek bir esneklik bulunmamaktadır. Harcamaların daraltılması personel ve faiz giderlerinin ve cari transferlerin merkezi yönetim bütçesi içindeki ağırlığı dikkate alındığında zorluk arz etmektedir. Özel kesim tüketim ve yatırım harcamalarının artırılması yönünde atılacak adımlar cari açık ve enflasyon haddi üzerinde olumsuz etkide bulunacaktır. Görüldüğü gibi önümüzdeki dönemde ekonomi yönetimi oldukça çetrefil sorunlarla yüzyüze gelme ve çözüm geliştirme durumunda olacaktır.



# Nüfusun yüzde 16.1'i yoksulluk riski altında

*TÜİK'in 2010 yılına ilişkin Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması'na göre, nüfusun yüzde 16.1'i yoksulluk riski altında. Kentsel ve kırsal yerler için hesaplanan yoksulluk sınırlarına göre, kentsel yerlerde bu oran yüzde 13.9 iken, kırsal yerlerde yüzde 15.7 oldu.*

**T**ürkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2011 yılına ait Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması'nın sonuçlarını açıkladı. Buna göre, eşdeğer hanehalkı kullanılabilir gelirler göre oluşturulan yüzde 20'lik grupta, en yüksek gelire sahip son gruptakilerin toplam gelirden aldığı pay yüzde 46.7 iken, en düşük gelire sahip ilk gruptakilerin toplam gelirden aldığı pay yüzde 5.8 oldu. Buna göre, son yüzde 20'lik grubun top-

lam gelirden aldığı pay, ilk yüzde 20'lik gruba göre 8 kat oldu.

Gelir dağılımı eşitsizlik ölçütlerinden gini katsayısı bir önceki yıla göre 0.002 puan artış ile 0.404 olarak tahmin edildi. Katsayı, kentsel yerleşim yerleri için 0.394, kırsal yerleşim yerleri için ise 0.385 olarak tahmin edildi.

Gelirin nüfusa dağılımındaki eşitsizliğin grafik gösterimi olan Lorenz eğrisi de bir önceki yıla göre gelir dağılımında önemli bir

değişim olmadığını eğrilerdeki çakışma ile gösterdi.

Türkiye'de hanehalkı başına düşen ortalama yıllık kullanılabilir gelir 24 bin 343 TL iken, ortalama yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir gelir ise 10 bin 774 TL oldu.

İstanbul Bölgesi 14 bin 873 TL ile ortalama yıllık eşdeğer hanehalkı kullanılabilir geliri en yüksek olan bölge durumunda oldu. Bunu, 12 bin 924 TL ortalama

gelir ile Ege Bölgesi izledi. En düşük ortalamaya sahip bölge ise 5 bin 418 TL ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi oldu.

Maaş-ücret gelirleri yüzde 44.8'lik oranla toplam gelir içerisinde en fazla paya sahip oldu. Bunu yüzde 21.4 ile müteşebbis gelirleri ve yüzde 19.4 ile sosyal transferler izledi.

Sosyal transferlerin yüzde 92'sini emekli ve dul-yetim aylıklarını oluşturdu.

Emekli ve dul-yetim aylıkları toplam gelir içinde yüzde 17.8'lik paya sahip iken, diğer sosyal trans-

ferlerin payı yüzde 1.5 oldu. Müteşebbis gelirlerinin ise yüzde 68.2'si tarım-dışı gelirlerden oluştu.

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir gelirleri kullanılarak çeşitli görelî yoksulluk sınırları (eşdeğer hanehalkı kullanılabilir medyan gelirin yüzde 40, yüzde 50, yüzde 60 veya yüzde 70'ine göre) he-

saplanıyor. Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir medyan gelirin yüzde 50'si dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre nüfusun yüzde 16.1'i yoksulluk riski altında. Kentsel ve kırsal yerler için h e -



saplanan yoksulluk sınırlarına göre, kentsel yerlerde bu oran yüzde 13.9 iken, kırsal yerlerde yüzde 15.7 oldu.

Dört yıllık panel veri kullanılarak hesaplanan "sürekli yoksulluk" oranı, son yılda ve önceki üç yıldan en az ikisinde de yoksulluk riski altında olanlar olarak tanımlandı. Sürekli yoksulluğun hesap-

lanmasında eşdeğer hanehalkı kullanılabilir medyan gelirin yüzde 60'ı dikkate alınıyor.

Buna göre, 2009 yılında sürekli yoksulluk riski altında olanların oranı yüzde 17.3 iken 2010 yılında bu oran yüzde 18. oldu.

Kurumsal olmayan nüfusun, yüzde 59.6'sı kendilerine ait konutta oturuyor, yüzde 41.6'sının konutunda "sızdıran çatı, nemli duvarlar, çürümüş pencere çerçevesi vb." sorunları var.

Kurumsal olmayan nüfusun, yüzde 41.7'sinin oturduğu konutta "izolasyondan dolayı ısınma sorunu" yaşıyor. Yüzde 61.8'inin hanesinin taksit ödemeleri ve borçları (konut alımı ve

konut masrafları dışında) bulunmakta, bu borç ödemeleri, yüzde 26.2'sinin hanesine çok yük getiriyor. Yüzde 86.5'i "evden uzakta bir haftalık tatili", yüzde 67.6'sı "beklenmedik harcamalarını" ve yüzde 80.3'ü "yıpranmış ve eskimiş mobilyalarını yenileme ihtiyacını" ekonomik nedenlerle karşılayamıyor.



# 2015'e kadar dünyada nitelikli çalışan sorunu yaşanacak

***Randstad, 32 ülkede gerçekleştirdiği iş dünyası eğilimleri raporunun üçüncüsünü yayınladı. 32 ülkede 18-65 yaş aralığındaki binlerce çalışan ile yapılan Workmonitor araştırmasına göre, önümüzdeki 3 yıl tüm dünyada nitelikli çalışan bulma sorunu yaşanacak.***

**I**nsan kaynakları danışmanlık şirketlerinden Randstad, "Global iş dünyası eğilimleri" raporunun üçüncüsünü yayınladı. 32 ülkede 18-65 yaş aralığındaki binlerce çalışan ile yapılan Workmonitor araştırmasına göre, önümüzdeki 3 yıl tüm dünyada nitelikli çalışan bulma sorunu yaşanacak. Rapora göre, küresel olarak araştırmaya katılanların yüzde 60'ı doğru kişiyi

bulmakta zorluk çekiyor ve önümüzdeki yıllarda bu sıkıntı artacak.

Yılda 4 kez global iş dünyası eğilimlerini araştıran insan kaynakları danışmanlık şirketi Randstad, Avrupa, Asya Pasifik ve Amerika kıtalarını içeren, Türkiye'nin de dahil olduğu 32 ülkeyi kapsayan 2012 yılının üçüncü raporunu yayınladı. Workmonitor 3. dalga sonuçlarına göre tüm dünyada çalı-

şanların yüzde 60'ı, işverenlerinin belli işler için doğru kişiyi bulmakta zorluk çektiğini söyledi. Listede Brezilya yüzde 71'lik oranla ilk sırada yer alırken, araştırmada işverenlerin de yaklaşık yarısının yüksek nitelikli eleman bulma sorunu olduğunu ortaya koydu. Halen yüksek eğitilmiş yönetenlerin çok sayıda var olduğu Yunanistan, İtalya, İspanya ve Danimarka'da bu sorunla işve-

renlerin yalnızca üçte biri karşılaşıyor. Rapordaki diğer önemli bir bulgu ise Çin, Malezya ve Japonya'daki işverenlerin az beceriye sahip çalışan bulma konusunda da zorlanma başladığını belirtmesi oldu.

Çalışanların beklenti, eğilim, hassasiyet ve güvenlerini takip edebilmek için 10 yıldır düzenli olarak gerçekleştirilen Workmonitor araştırmasının üçüncüsünde istihdam dünyasının geleceğine ışık tutacak önemli bulguların yer aldığına dikkat çeken Randstad Türkiye Genel Müdürü Altuğ Yaka, şu değerlendirmeyi yaptı:

“Son yıllarda yüksek niteliklere sahip çalışan bulma konusunda güçlükler yaşanıyordu. 3. Workmonitor araştırmamızda dünyada genelindeki çalışanların ortalama yüzde 47’si önümüzdeki üç yıl yüksek nitelikli çalışan sayısında azalmanın artacağına dikkat çekti. Başta bilişim ve mühendislik olmak üzere önümüzdeki 3 yıl boyunca şirketlerin yüksek nitelikli çalışan istihdamı konusunda sıkıntı yaşanacağını gözlemliyoruz. Bunun başlıca nedeni özel-

likle gelişmiş ülkelerde doğum oranlarının son yıllardaki düşüşü. Emekli olanların sayısındaki artış, yeni kuşağın eğitim tercihlerindeki farklılaşma nitelikli çalışan istihdamını kronik sorun haline getirdi. Rapora göre önümüzdeki üç yılda Hong Kong başta olmak üzere Çin, Hindistan ve Malezya’da yüksek nitelikli eleman ihtiyacının yüzde 70’lere ulaşması öngörülüyor. Çek Cumhuriyeti, Hollanda ve Danimarka’da bu oranlar yüzde 30’larda seyrederken, yine Çin, Malezya, Hong Kong ve Hindistan’da yüksek nitelikli çalışan ihtiyacında olduğu kadar az beceriye sahip çalışan bulma konusunda da zorluklar yaşanmaya başlanmış durumda. Türkiye’de ise işverenlerin üçte ikisi bazı pozisyonlar için doğru insan kaynağını bulmakta güçlük çektiklerini belirtiyor. Özellikle ihtiyaç duyulan iş pozisyonuna göre nitelikli çalışan bulmanın, niteliksiz çalışana daha zor olduğunu düşünüyor. Araştırmaya katılan çalışanlarının yarısı ise önümüzdeki yıllarda kalifiye insan sıkıntısı yaşanacağını belirtiyor.

Tüm dünyadaki bu gelişmelere paralel olarak son dönemdeki eğilimlere baktığımızda birçok şirket kendi insan kaynaklarını yetiştirmek için şimdiden yoğun çalışmalara başladı.”

Workmonitor araştırmasına göre en iyi kariyer fırsatları ise Hong Kong, Hindistan ve Malezya’da. Kariyer fırsatlarına yatırım konusunda ise farklı görüşler ortaya çıktı. 32 ülkede 18-65 yaş aralığındaki binlerce çalışanın yarısından fazlası işverenlerin kariyer fırsatlarına olduğu kadar ek staj ve eğitime de yeterli yatırım yaptıklarını belirtti. Bu görüşe farklı olarak işverenlerinin kendilerine yeterli yatırımı yaptığını Japonya, Yunanistan ve Macaristan’da çalışanlar daha az inanıyor.

Öte yandan İspanya, Slovakya, Yunanistan ve Macaristan’da çalışanlar, kariyer fırsatına yapılan yatırımların yetersiz olduğunu söyledi. Türkiye’deki çalışanlar arasında yapılan araştırmada ise her 10 işverenden sadece 4’ünün çalışanlarının eğitimine yeterince yatırım yaptığı ortaya çıktı.

# Yeni risk sermaye akımları

*Küresel sermaye akımlarında beklenen canlanma TL üzerinde değer artışı baskısı yaratırken ihracatı ve ödemeler dengesini olumsuz etkileyecek. FED tarafından alınmış olan bu kararlarla, küresel anlamda güven duygusunu güçlendirecek ve risk alma iştahını artırarak sermaye akımlarına ivme kazandıracak.*

**A**vrupa İstikrar Mekanizması'nın (ESM) yasalaşmasına ilişkin olarak yapılan itirazın Almanya Anayasa mahkemesince reddedilmiş olması ve ABD Merkez Bankası FED tarafından alınan son kararlar piyasalar üzerinde olumlu bir etkide bulunmuştur. Avrupa Merkez Bankasının (ECB) kararına göre, İspanya ve İtalya gibi sorunlu ülkelerin, bu yılın sonuna kadar işlemeye başlaması kararlaştırılan 500 milyar

Euro sermayeli ESM'ye başvuruları ve makroekonomik istikrarın korunmasına ilişkin olarak ESM tarafından önlerine konulan koşulları kabul etmeleri halinde, ECB bu ülkelerin üç yıla kadar vadeli tahvillerini satın alacaktır. ESM birincil piyasadan tahvil alırken ECB ikincil piyasadan tahvil alımına gidecektir. Bu şekilde bu ülkelerin borçlanma maliyetleri düşecek ve borçların geri ödenmesine ilişkin kaygılar giderilebilecektir. Miktar sınırı ol-

mayan tahvil alımı sonucu piyasaya verilecek para ECB tarafından sterilize edilecektir. Diğer taraftan ABD Jackson Hole'de yapılan ve iki gün süren toplantıda iki önemli karar alınmış bulunuyor. Birincisi FED'in daha önce 2014 yılı sonuna kadar sürdürmeyi taahhüt ettiği 0 ile 0.25 arasındaki politika faizinin 2015 yılı ortalarına kadar sürdürülmesine karar verilmiş olması. İkincisi ise FED'in bundan böyle her ay 40 milyar Dolar tutarında ipotekli



menkul kıymet (konut kredisi –mortgage- anapara geri ödeme-leri teminat gösterilerek ihraç edilen tahvil) alacağını açıklamış olması. Daha önce uygulamaya konulmuş olan kısa vadeli tahvil-lerin uzun vadeli olanlarla değiştirilmesi programı ile birleştirildiğinde FED yıl sonuna kadar olan dönemde piyasadan her ay yaklaşık 85 milyar Dolar tutarında uzun vadeli tahvil alacaktır.

Konut sektörünün ve iç talebin desteklenmesine ilişkin olarak FED tarafından alınmış olan bu kararlarla, ECB'nin, Euro'nun geleceği üzerinde oluşmuş olan kaygıları azaltan bu kararları küresel anlamda güven duygusunu güçlendirecek ve risk alma iştahını artırarak sermaye akımlarına ivme kazandıracaktır.

Euro Bölgesindeki krizin derinleşmesi ile birlikte risk algılamasındaki yükselmenin bir sonucu olarak ülkemizde Mayıs 2011 ayından başlayarak cari açığın finansmanında sorun yaşanmaya başlamış ve açığın bir bölümünün 'rezerv azalışı' ve kaynağı belli olmayan 'net hata noksan' kalemi ile karşılanması zorunluluğu ile karşı karşıya kalınmıştır. An-

cak son birkaç aylık dönemde dış finansman temininde bir rahatlama gözlemlenmektedir. Bu gelişmede TL.'nin değerinde orta vadede önemli bir oynama olmayacağı şeklinde bir düşüncenin yatırımcılarda yerleşmiş olması etkili olmuştur. Nitekim Haziran-Temmuz aylarında ülkemize yaklaşık 10 milyar Dolar tutarında dış finansman girerken bunun önemli bölümünü yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilmiş olan hazine kağıtları satışı oluşturmuştur. Haziran-Temmuz aylarında 2.4 milyar dolar tutarında 'doğrudan yatırım gerçekleştirirken, 7.1 milyar Dolar tutarında hazine kağıdı satışı olmuştur. 2011 yılının ilk yedi aylık döneminde 8 milyar Dolar olan 'doğrudan yatırımlar' bu yılın aynı döneminde 6.2 milyar Dolar olarak gerçekleşirken, aynı dönemler itibariyle hazine kağıtları satışı sırasıyla 14.8 ve 11.4 milyar Dolar olmuştur. 2011 ve 2012 yılları ilk yedi aylık dönemler itibariyle bankacılık sektöründe sağlanmış olan dış finansman yaklaşık aynı düzeyini koruyarak 2.5 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşirken, 'ticari krediler', finansman temininde göz-

lemlenen görelî rahatlamının bir sonucu olarak 1.6 milyar Dolar'dan 3.0 milyar Dolara yükselmiştir.

Ancak tüketim ve yatırım harcamalarındaki ve dolayısıyla ithalat tutarındaki cüzi daralmanın –genel mal ithalatı yedi aylık dönemler itibariyle 135.9 milyar Dolar'dan 133.5 milyar Dolara gerilemiştir- ve ihracat tutarındaki kayda değer yükselmenin –genel mal ihracatı yedi aylık dönemler itibariyle 81.4 milyar Dolardan 92.6 milyar dolara yükselmiştir- bir sonucu olarak 2011 yılı itibariyle GSYH'nın yüzde 10'u düzeyinde gerçekleşen cari işlemler hesabı açığının finansman şeklinde bir iyileşme henüz gözlemlenmemektedir. Dış finansman ihtiyacı halen küresel ve ulusal ekonomi açısından risk algılamalarında oluşabilecek oynamalara karşı ciddi biçimde duyarlı olma durumunu korumaktadır.

Euro Bölgesindeki sorunların hafifletilmesi ve ABD'nde konut sektörünün, iç talebin ve büyümenin desteklenmesi amacıyla alınmış olan kararların küresel büyümeyi olumlu biçimde etkilemesi, risk algılamalarını iyileştir-

mesi ve sermaye akımlarını özen-dirmesi beklenmektedir. Başta Euro bölgesi olmak üzere küresel ekonomideki iyileşme ülkemiz açısından dış talebi arttırıcı ve ekonomik büyümeyi destekleyici bir etkide bulunacaktır. Ancak artan sermaye akımlarının TL.'nin değeri üzerinde yukarı yönlü bir baskıda bulunacak olmasının ise, ihracatı olumsuz yönde etkilerken ithal talebini ve tutarını –özellikle enerji ve emtia fiyatları yoluyla- artırması, bu şekilde cari açığı genişletici bir etkide bulunması olasılığı yüksek görülmektedir.

Potansiyel hız dolayında ekonomik büyümenin gerçekleştirilebilmesi açısından Türkiye gibi iç tasarruf oranının yeterli olmadığı ülkelerde kritik önem taşıyan küresel sermaye akımları konusu Uluslararası Para Fonunun önde gelen araştırma konuları arasında yer almaktadır. IMF tarafından yayınlanmakta olan ‘Araştırma Bülteni’ nin Eylül 2012 sayısında “Sermaye Akımlarında Sıçramalar: Niçin Tarih Tekerrür Ediyor” başlığı altında, bu alanda yapılmış olan araştırmaların kısa bir özeti-ne yer verilmiştir<sup>1</sup>. Makale, ye-

ni yükselen piyasa ekonomilerine (YYPE) yönelik sermaye akımlarını hangi unsurların etkilediği ve yoğun sermaye akımlarının cereyan ettiği dönemlerde bu ülkele-rin ne kadar sermaye çekebileceklerini hangi faktörlerin belirlediği konularını özetlemektedir.

2008 yılı küresel finansal kriz sürecinde dibe vuran YYPE’ye yönelik sermaye akımları 2009 yılı sonları ve 2010 yılında bu ülke-lerde ekonomik sorunlar ve finansal istikrar alanlarında kaygılar doğuracak biçimde yeniden hızlı bir sıçrama sergilemiştir. Ancak 2011 yılı ikinci yarısından başlayarak akımlar hızlı bir biçimde yavaşlamış ve YYPE’lerin ulusal paralarındaki değer kazanımlarını sıfırlayarak daha sonraları bu ülkeleri, paralarının hızlı değer kaybetme durumuyla karşı karşıya bırakmıştır. 2012 yılı başlarından itibaren YYPE’lere yönelik sermaye akımları 2010 ve 2011 yıllarında gözlemlenen düzeyleri yakalayacak biçimde tekrar tırmanma sergilemiştir. Bazı yorumcular kriz sonrasında sermaye akımlarında gözlenen sıçramanın yöneldiği ülkenin kendine has, örneğin makroekonomik ko-

şullardaki iyileşme, istikrar gibi –kurumsallaşma düzeyinin kalitesi ve ülke riskinin düşüklüğü- unsurlara bağlı olduğunu ileri sürmüşlerdir -. Ancak ABD’ne ilişkin derecelendirme notunun indirilmesinin ardından sermaye akımlarının hızla daralması ve risk algılamasının yükselmesi bu görüşün geçerliliği konusunda şüphe uyandırmaktadır. 1930’ların ortalarında başlayıp daha sonraları durulan sermaye akımları üzerindeki tartışmalar 1990’lı yıllarda tekrar, Latin Amerika’daki ve Asya’daki bazı ülkelerin borç krizinden kurtulmaları ve sermaye hareketlerini liberalize etmelerinin de etkisiyle –Türkiye’nin 80’li yılların ikinci yarısında yöneldiği gibi- yoğunlaşmış ve bu ülkeler yabancı özel yatırımcılardan önemli hacimde portföy yatırımı çekebilmişlerdir.

Sermaye akımları üzerinde daha sonraları yapılan araştırmalar bu akımları belirleyen unsurları ‘kaçırıcı, yöneltici’ –push- ve ‘cezbedici’ –pull- faktörler olarak analize tabi tutmuşlardır. Yöneltici faktörler arz yönlü faktörlerdir ve yatırımcıların –örneğin düşük faiz hadleri, gelişmiş ülkelerde zayıf

ekonomik büyüme, daha düşük risk algılaması ve emtia fiyatlarının hızlı tırmanışı gibi- yatırımcıları YYPE'ne açılımda bulunmaya sevk eden hususları yansıtmaktadırlar. 'Cezbedici' faktörler ise talep yönlü faktörlerdir ve temel makroekonomik altyapı ve koşullar, resmi politikalar ve yerel piyasanın arz ettiği bozukluk, arıza gibi yatırımcılar için söz konusu olan risk ve getirileri etkileyen hususlardır.

Kalıcı denge durumunda arz ve talebin uyum içersinde olması gerekliliğinden ötürü, yapılan araştırmaların birçoğunun sonucu, hem 'yöneltici' hem 'cezbedici' faktörlerin, sermaye akımlarının boyutunu belirlemede etkin olduğunu açıklıkla ortaya koymuştur. Ancak sermaye akımlarının niçin bu kadar oynaklık –volatility- gösterdiği konusunda yapılan çalışmalar sonuçları itibarıyla daha karmaşık bir görünüm ortaya koymaktadır. Sermaye akımlarının oynaklığı konusunda yapılan bazı çalışmalar akımın yöneldiği ülkenin yerel 'cezbedici' koşullarının bu alanda oynadığı rolün, bölgesel düzeyde eko-

nomik durum değişmelerinin komşulara sirayet etme olasılığı kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. Buna karşılık diğer bazı araştırmalarda, hem küresel hem yerel koşulların sermaye akımlarının oynaklığı konusunda etkili olduğu ve geçen on yıl zarfında küresel koşulların öneminin daha da artmış olduğu sonucuna varılmıştır. Sermaye akımlarında yukarı doğru ani sıçramalar finansal istikrarı riske sokacak biçimde döviz kurlarını ve rekabet gücünü derinden etkileyebilmesi nedeniyle araştırmacılar açısından daha çok ilgi çekici olmuştur.

Bu çalışmalarda gelişmiş ülkelerde ve YYPE'lerde bu sermaye akımı sıçrama dönemleri ile ABD faiz hadleri, küresel hasıla büyüme hızı ve emtia fiyatları gibi küresel faktörlerle birlikte başta cari işlemler hesabı açığı ve GSYH büyüme hızı olmak üzere yerel, ulusal özellikler arasında büyük bir korelasyon olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Diğer bir çalışmada gelişmiş ülke faiz hadlerindeki değişimlerin sermaye akımlarında pek önemli rol oynamadığı so-

nucuna varılmıştır. Diğer bir çalışma ABD faiz hadlerinin ve küresel risk algılamasının önemini ortaya koyarken aynı zamanda bir YYPE ekonomisinin ekonomik büyüme, dış finansman gereği, cari işlemler hesabının şeffaflığı ve kurumsallaşma düzeyinin kalitesi gibi 'cezbedici' koşullarının da özellikle etkili olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Diğer bazı çalışmalar da bu sermaye akımı sıçramalarının nasıl sonuçlandığı, nelere yol açtığı konusunu ele almıştır. Bu çalışmalar yüksek seyreden sermaye akımlarında hızlı daralmaların, kesintilerin büyük olasılıkla yüksek borçluluk oranı, finansal ve parasal krizleri beraberinde getirdiği sonucunu göstermiştir. Bir diğer çalışma ise, mali yapıda ve dış dengede bir bozulma kötüleşme olması halinde sermaye akımlarında karşılaşılabilecek bir ani daralmada YYPE'lerin daha hızlı bir biçimde sıkıntıya düşecekleri, ekonomik açıdan yere çakılacakları şeklinde bir senaryonun varlığına işaret etmiştir.

1 [www.imf.org/External/Pubs/FT/irb/2012/03/ind...](http://www.imf.org/External/Pubs/FT/irb/2012/03/ind...)



## Dünya Ekonomisi

# Kriz Yunanistan'ı yüzde 20 küçülttü

*Küresel krizin en çok etkilediği ülke olan Yunanistan ekonomisi kümülatif olarak yüzde 20 daraldı. Bu daralmanın yüzde 25'e ulaşması bekleniyor. Krizdeki bir diğer ülke olan İspanya'da halk vergi artışlarını ve kemer sıkma önlemlerini protesto etmek için sokaklara döküldü.*

**Y**unanistan Maliye Bakanı Yannis Sturnaras, krizin başladığı dönemden bugüne ekonominin kümülatif olarak yaklaşık yüzde 20 daraldığını belirterek, bunun, 2014'e kadar yüzde 25'e ulaşmasının beklendiğini ifade etti.

Maliye Bakanı Sturnaras, AB Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası (ECB) ve Uluslararası Para Fonu (IMF) temsilcilerinden oluşan Troyka heyeti ile sürdürülen müzakerelerde çok

kritik bir noktaya geldiklerini ancak müzakerelerin başarılı olması konusunda ümitli olduklarını belirtti. Sturnaras, geçmişte yapılan yanlışları geçmişte bırakarak geleceğe umutla bakmak istediklerini ve bunu sağlayacak kararların Ekim ayı içerisinde alınmasını beklediklerini vurgulayarak, tünelin sonunda ışığın göründüğünü ifade etti.

Yunanistan'ın bu yıl içerisinde iki seçim geçirmesine rağmen bütçenin Troyka'nın belirlediği sınırlar içinde gerçekleşeceğini

söyleyen Sturnaras, özelleştirmelerin hızlandırılması, vergi kaçakçılığının önüne geçilmesi ve zaten gecikmiş olan reformların hızlı bir şekilde yapılması konularında hızlı adımlar atılması gerektiğini belirtti.

Sturnaras, krizin başladığı 2008'den bu yana ekonominin kümülatif olarak yaklaşık yüzde 20 daraldığını ve bunun, 2014'e kadar yüzde 25'e ulaşmasının beklendiğini söyledi. Kamu harcamalarında yapılacak 11,5 milyar avroluk tasarruf ve ke-

sinti paketinin başarılı olması durumunda, Yunanistan'ın giderlerin milli gelire oranının en düşük olduğu ülkelerden biri durumuna geleceğini belirten Sturnaras, giderlerin azaltılması çabalarının 2016'ya kadar süreceğini vurguladı.

Sturnaras, basına yaptığı açıklamada da yüzde 1 olarak öngörülen faiz dışı açığın milli gelire oranının, ekonomik durgunluk nedeniyle yüzde 1,5 olarak gerçekleşeceğini söyledi.

Avrupalı liderler anlaşma sağlamıyor. Yunanistan'daki tartışmalar, bankacılık birliği ve İspanya ve İtalya konularında anlaşmazlık yaşayan Avrupalı liderler, sorunları aşmakta zorlanıyor. Yunanistan'da hala bütçe kesintisi paketi konusunda anlaşmazlık söz konusu. Başbakan Samaras, koalisyon ortakları Demokratik Sol Parti ve Pasok ile ücret, emeklilik maaşları ve sosyal yardımlarda kesintileri içeren ve 2. kurtarma paketinin temel şartı olan 11,5 milyar euro'luk bütçe kesintisi paketinde uzlaşma sağlayamıyor. FT'nin

haberine göre Fransa başbakanı Ayrault ise, Yunanistan'a kurtarma paketinin şartlarını yerine getirmesi için daha fazla süre verilmesinin gerektiğini savunarak, Almanya'nın sert tavrının karşısında duruyor. Fransa, Yunanistan'a özellikle vergi reformu olmak üzere reformlara bağlı kalması kaydıyla, daha fazla zaman tanınması görüşünde.

Fransa'da düzenlenen bir kamuoyu araştırması, avro para birimine geçilmiş olması nedeniyle Fransız halkının duyduğu pişmanlığın oldukça yüksek seviyeye çıktığını ortaya koydu.

IFOP kamuoyu araştırma merkezi tarafından düzenlenen ankete katılan Fransızların yüzde 64'ü, 1992'deki referandumda ülkede çok az bir farkla onaylanan Avrupa Birliği'nin (AB) Maastricht Antlaşması için, "Bugün oylansa hayır derdim" yanıtını verdi. Yine Fransızların yüzde 67'sine göre, Maastricht'ten bu yana Avrupa Birliği kötü yönetiliyor.

Anket, Fransızların yüzde 76'sı-

nın AB'nin son mali krizi yönetmede başarısız olduğunu düşündüğünü ve AB içinde kalmanın ülkenin çıkarına olduğuna inananların oranının yüzde 49'da kaldığını da gösterdi.

Ekonomik krizin yaşandığı ve işsizlik oranının yüzde 25'i bulduğu İspanya'dan, bağ bozumu süresince üzüm toplamak için Fransa'daki bağlara giden geçici işçi sayısının ciddi oranda arttığı belirtildi. İspanya'daki sendikalarından verilen bilgilerde yaklaşık 15 bin "sezonluk işçi"nin üzüm toplamak için İspanya'dan Fransa'ya gittiği ve rakamlarda 2011'e göre yüzde 50'lik bir artış olduğu kaydedildi.

Fransız üzüm bağlarında çalışmak için en fazla başvurunun ise İspanya'nın güneyindeki Endülüs özerk bölgesinden yapıldığı ifade edildi.

İspanyol medyasında yapılan yorumlarda, "Binlerce İspanyolun hayatını kazanmak için, neredeyse Franco döneminde olduğu gibi tekrar Fransız bağlarına döndüğü" dile getirildi. Fran-

sız bağlarında üzüm bağlarında çalışan işçilere saat başına en az 9 avro 40 sent ödendiği hatırlatılırken, 20 günde 2 bin 495 avro kazanan işçilerin olduğu anlatıldı.

İspanya halkı kemer sıkamak istemiyor. Harcama kesintileri ve vergi artışlarını protesto eden on binlerce kişi, Madrid'de protesto gösterileri düzenleyerek Rajoy hükümetini eleştirdi. Sağ görüşlü Halk Partisi (PP) iktidarını daha fazla diyaloga davet eden sendika liderleri, yapılan kesintilerle ilgili bir referandumun sonbahar içinde olması gerektiğini, aksi takdirde hükümete karşı ikinci kez genel greve gidebileceklerini savundu.

Fed istihdamda düzelme görülene kadar her ay milyar 40 milyar dolarlık tahvil alımı yapacak. ABD Merkez Bankası (Fed), ekonomiye yönelik yeni bir güçlü destek programı daha başlatarak, zayıf istihdam pazarında sürekli bir düzelme görülene kadar her ay 40 milyar dolarlık mortgage destekli menkul kıymet satın alacak.

Fed'in yeni ucu açık tahvil alım programı, daha önce yürütülen diğer iki programdan farklı olarak, sadece mortgage destekli menkul kıymetlerin alınmasını öngörüyor ve Fed Başkanı Ben Bernanke'nin ABD'nin toparlanmasındaki "eksik kalan piston" olarak tanımladığı konut sektörünün korunmasını hedefliyor.

Bernanke, "İstihdamdaki durum ciddi bir endişe kaynağı. Ekonomi, ılımlı bir toparlanma yolunda görünürken; işsizlik oranının azaltılmasında önemli ilerleme sağlanacak kadar hızlı büyümüyor" dedi.

Fed dün sona eren toplantısı sonunda ayrıca, faizlerin bulunduğu tarihi düşük seviyede en az 2015 ortasına kadar tutulabileceğini de açıkladı. Banka daha önce, faizlerin en az 2014 sonuna kadar bulunduğu seviyede kalacağını belirtmişti.

Fed Aralık 2008'de yaşanan derin resesyona mücadele çerçevesinde politika faizini sıfır ile yüzde 0.25 aralığına indirmişti.

Japonya'nın ihracatındaki hızlı

düşüş sürüyor: İhracat önceki yıla göre yüzde 6 düşerken son 3 aydır ard arda geriliyor, ithalattaki düşüş ise yüzde 5,4 oldu. Dış ticaret açığı 754 milyar yen ile geçtiğimiz Mart ayından beri en yüksek seviyeye yükseldi. Zayıflayan ihracata paralel olarak, geçen yılki nükleer reaktör patlaması sonrası nükleer enerjiden sağlanan enerjinin giderek azalmasıyla artan enerji ithalatı dış ticaret dengesindeki kötüleşmenin nedenini oluşturuyor.

Japonya Merkez Bankası (BOJ), varlık alım programını toplam 10 trilyon yen artırdı. Bu ilave miktarın 5 trilyon yeni 2013'ün ilk yarısında ve 5 trilyon yeni ise ikinci yarısında alınacak. BOJ daha önce de yılın ilk yarısında 5 trilyon yen alım yapacağını açıklamıştı; böylece ilk yarıdaki alımları toplam 10 trilyon yeni ulaşacak. Bu tutar, Japonya milli gelirinin yüzde 2,1'ine tekabül ediyor. Fed ise yılın ilk yarısında toplam 240 milyar dolarlık alım yapacak ve bu, ABD milli gelirinin yüzde 1,5'una tekabül ediyor.



# Enflasyon 1.03 arttı

Eylül ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 1,03 artış, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 0,72, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,03 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 8,65 artış gerçekleşti. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 1,40 sanayi sektöründe ise yüzde 0,95 olarak gerçekleşti. ÜFE sonuçları sanayinin alt sektörleri bazında değerlendirildiğinde en yüksek aylık artış yüzde 7,44 ile ham petrol ve doğalgaz çıkarımı alt sektöründe yaşandı. Endeksteki 791 maddeden 401 maddenin ortalama fiyatlarında artış yaşandı.

Eylül ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 1,03, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 3,34, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9,19 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 9,53 artış gerçekleşti. Ana harcama grupları itibarıyla bir ay önceye göre en yüksek artış yüzde 2,26 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre en yüksek artış ise yüzde 18,88 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda oldu. Endeksteki 444 maddeden; 275 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 95 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

ÜFE	EYLÜL 2012 (2003=100)	EYLÜL 2011 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,03	1,55
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	0,72	9,72
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	4,03	12,15
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	8,65	10,03

TÜFE	EYLÜL 2012 (2003=100)	EYLÜL 2011 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,03	0,75
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	3,34	4,53
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	9,19	6,15
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	9,53	6,00

		2012									2011		
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,38	-0,09	0,36	0,08	0,53	-1,49	-0,31	0,26	1,03	1,60	0,65	1,00
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,38	0,29	0,65	0,73	1,27	-0,24	-0,56	-0,30	0,72	11,48	12,20	13,33
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	0,56	0,56	0,41	1,52	-0,21	-0,90	-0,23	0,56	1,03	3,27	1,73	0,58
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	0,56	1,13	1,55	3,09	2,87	1,95	1,71	2,28	3,34	7,95	9,82	10,45

## Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Ağustos (Milyon TL)			2012 Yılı Bütçe Hedefi
	2011	2012	Artış (yüzde)	
Genel Bütçe Gelirleri	192.788	212.800	10.38	321.726
Vergi Gelirleri	169.460	182.177	7.50	277.677
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	51.492	57.637	11.9	80.955
Gelir Vergisi	32.059	36.870	15.3	53.804
Gelir Vergisi Tevkifatı	28.354	32.992	16.3	48.917
Kurumlar Vergisi	19.433	20.667	6.35	27.151
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	16.140	19.320	19.7	24.562
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	5.415	6.103	12.7	6.982
Motorlu Taşıtlar Vergisi	5.248	5.944	13.2	6.693
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	68.163	72.360	6.15	114.150
Dahilde Alınan KDV	20.686	21.211	2.53	33.602
Özel Tüketim Vergisi	41.455	44.127	6.44	70.590
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	2.735	3.641	33.1	4.545
Dış Ticarettten Alınan Vergiler	34.365	34.994	1.83	58.922
İthalde Alınan KDV	31.384	31.385	0.00	53.943
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7.092	11.928	68.1	9.235
<b>Harcamalar</b>	<b>196.937</b>	<b>229.004</b>	<b>16.3</b>	<b>350.948</b>

## EKONOMİK VERİLER

	2012		2011		2010
	14 Eylül	07 Eylül	30 Aralık	16 Eylül	31 Aralık
Emisyon	61.742.735	60.047.804	55.103.174	58.741.975	48.937.560
Para Arzı					
- M1	154.442.240	148.042.798	151.070.436	144.808.508	133.884.898
- M2	706.600.273	699.269.093	656.696.505	650.644.261	587.814.547
- M3	748.646.967	741.045.593	691.395.293	686.266.443	615.088.260
Yurtiçi Kaynaklı TLMevduat	448.391.984	439.688.329	417.299.158	414.456.552	380.516.588
- Vadeli Tasarruf	276.272.581	275.216.102	261.362.598	259.985.201	236.097.407
- Vadesiz Tasarruf	32.981.179	32.609.152	29.730.160	30.982.374	26.527.410
- Vadeli Ticari	79.186.125	78.611.019	68.789.440	72.189.191	69.598.846
- Vadesiz Ticari	24.487.634	20.961.925	25.316.185	22.044.940	22.432.923
- Resmi Mevduat	35.464.465	32.290.131	32.100.775	29.254.846	25.860.002
Kredi Stoku	650.934.624	647.504.589	584.837.657	551.762.629	435.765.118
- Tüm Banka Kredileri	650.934.624	647.504.589	584.837.657	551.762.629	435.765.118
- M.B. Kredileri					
Bank. El. Tah. ve Bonolar	237.878.659	237.878.659	244.809.787	249.194.946	244.398.034

	2011	2010	2009	2008	2007	2006
GSYH (Cari fiyatlarla milyon TL)	1.294.892	1.098.799	952.558	950.534	843.178	758.391
GSYH (milyon/dolar)	772.298	731.608	617.611	742.094	658.786	526.429
GSYH (Değişim Hızı sabit fiyatlarla %)	8,5	9,2	-4,7	0,7	4,7	6,9
Kişibaşına GSMH (ABD Doları)	10.444	10.022	8.539	10.438	9.240	7.586
Sanayi Üretim Endeksi (2005=100)	126,8	116,4	102,9	114,3	114,8	107,3
Toplam İhracat (milyon/dolar)	134.954	113.883	102.129	132.027	107.272	85.535
Toplam İthalat (milyon/dolar)	240.833	185.544	140.926	201.963	170.062	139.576
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-105.879	-71.661	-38.797	-69.936	-62.791	-54.041
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	56,0	61,4	72,5	65,4	63,1	61,3
İşsizlik Oranı (%)	9,8	11,4	14,0	13,5	10,6	9,9
Kamu Net Borç Stoku (milyon TL)	290.459	317.628	309.886	267.841	248.441	257.928
İç Borç Stoku (milyon TL)	368.778	352.841	330.005	274.827	255.310	251.470
Türkiye Dış Borç Stoku (milyon/\$)	306.551	292.281	269.618	281.403	250.422	207.816
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyon TL)	518.323	473.561	441.508	380.321	333.485	345.050
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-77.089	-46.643	-13.854	-41.947	-38.311	-32.193



# Mevzuat Değişiklikleri

- 01.09.2012** - İşveren Uygulama Tebliği
- 04.09.2012** - Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2012/64)
- Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) (Seri No: 97)
- 06.09.2012** - 2012/3571 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Yer Alan Bazı Tevkifat Nispetlerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
- 08.09.2012** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 418)
- 12.09.2012** - 2012/3594 Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar
- 13.09.2012** - Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Seri: IV No: 56)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: IV, No: 61)
- 21.09.2012** - Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2005/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2012/11)
- 22.09.2012** - 2012/3735 Bazı Mallarda Uygulanan Özel Tüketim Vergisi Oran ve Tutarları ile Tapu Harçları Oranlarının Belirlenmesi Hakkında Karar
- 25.09.2012** - Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 68)
- 29.09.2012** - Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine İlişkin Karar
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

# Vergi Takvimi

- 01.10.2012** - 6111 Sayılı Kanunun 2, 3, 5, 6, 7 ve 8. Maddeleri Hükümleri Uyarınca Ödenmesi Gereken 9. Taksit Ödemesi  
- Ağustos 2012 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)  
- Ağustos 2012 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)  
- Ağustos 2012 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 09.10.2012** - 16-30 Eylül 2012 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 10.10.2012** - 16-30 Eylül 2012 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 15.10.2012** - Eylül 2012 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisinin (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödemesi
- 22.10.2012** - Eylül 2012 Dönemine Ait Kolalı Gazozlara İlişkin EK:7 No.lu ÖTV Bildirim Formu  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Alkollü İçeceklerle İlişkin EK:8 No.lu ÖTV Bildirim Formu  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Tütün Mamullerine İlişkin EK:9 No.lu ÖTV Bildirim Formu  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin EK:10 No.lu ÖTV Bildirim Formu  
- Eylül 2012 Dönemine Ait 5602 Sayılı Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarıyla İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Müşterek Bahislere İlişkin Eğlence Vergisinin Beyanı ve Ödemesi ile Diğer Eğlence Vergilerine İlişkin Eğlence Vergisinin Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyanı ve Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Yangın Sigortası Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 23.10.2012** - Eylül 2012 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı  
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 Dönemine Ait Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)  
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Muhtasar Beyanname ile Beyanı  
- Eylül 2012 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 24.10.2012** - Eylül 2012 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı  
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Beyanı  
- 1-15 Ekim 2012 Dönemine Ait Noterlerce Yapılan Makbuz Karşılığı Ödemelere Ait Beyannamenin Verilmesi ve Ödenmesi
- 30.10.2012** - Eylül 2012 Dönemine Ait GVK 94. Madde ile KVK 15. ve 30. Maddelerine Göre Yapılan Tevkifatların Ödemesi  
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 Dönemine Ait Tevkifatların Ödemesi (GVK 98. Maddesinin 3. Fıkrasına Göre Üçer Aylık Beyanname Verme Hakkından Yararlananlar İçin)  
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 Dönemine Ait GVK Geçici 67. Madde Kapsamında Yapılan Tevkifatların Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi  
- Temmuz-Ağustos-Eylül 2012 Dönemine Ait Katma Değer Vergisinin Ödemesi  
- Eylül 2012 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi  
- 1-15 Ekim 2012 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 31.10.2012** - Eylül 2012 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)  
- Eylül 2012 Dönemine Ait Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

## Eylül 2012 Kronoloji

**01 Eylül** Sosyalist Enternasyonel'in sonuç bildirisinde Türkiye'de vekillerin tutukluluğu, İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır dendi.

**02 Eylül** Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine saldıran PKK'lı teröristlerin ağır silahlarla açtığı ateş sonucu 10 asker şehit oldu.

**03 Eylül** Yargıtay Başkanı Ali Alkan, adli yıl açılış konuşmasında terörle mücadelenin mutlaka hukuka uygunluk alanı içinde kalması gerektiğini söyledi.

**04 Eylül** Avukatların hakim ve savcılığa geçiş sınavı sorular sızdırıldığı için iptal edildi.

**05 Eylül** Afyonkarahisar'da askeri cephanelikte meydana gelen patlama sonucu 25 asker şehit oldu.

**06 Eylül** Suriyeli, Filistinli ve Iraklı mültecileri taşıyan tekne İzmir açıklarında battı, teknede bulunan 107 mülteci 61'i boğularak hayatını kaybetti.

**07 Eylül** Org. Necdet Özel'in 25 askerin öldüğü kışlada denetimlerin ardından Afyon Valiliğini ziyaretinde valinin Genelkurmay Başkanına günün anısına plaket ve hediye vermesi büyük tepki çekti.

**08 Eylül** Maliye Bakanlığı iki yıldır sürdürdüğü cari hesap projesiyle mükellefin vergiyle ilgili tüm borç ve alacağının tek hesapta görüleceğini açıkladı.

**09 Eylül** Hakkari Şemdinli'de PKK'lılarla girilen çatışmada 2 asker şehit oldu, 7 asker yaralandı. Şırnak'ta da bir asker şehit oldu.

**10 Eylül** İkinci çeyrekte büyüme hızı yüzde 2.9 ile kriz sonrasının en düşük düzeyine indi. Düşüş, bireysel tüketimin yüzde 0.5, yatırımların yüzde 7.4 daralmasından kaynaklandı.

**11 Eylül** Hakkari'de 2 asker şehit oldu. İstanbul'da bir polis karakoluna düzenlenen bombalı saldırıda 1 polis şehit oldu, 7 kişi yaralandı.

**12 Eylül** Libya'da islam karşıtı bir filmde Amerikan yönetimini sorumlu tutan milisler, Amerikan konsoloslukunu yakarak büyükelçi ile 13 kişiyi öldürdü.

**13 Eylül** Libya ve Mısır'ın ardından islam karşıtı filme öfke diğer müslüman ülkelere sıçradı. Irak, İran, Tunus, Fas ve Bangladeş'te ABD karşıtı gösteriler yapıldı.

**14 Eylül** Hz. Muhammed'e hakaret filmi protesto için 12 ülkede Cuma namazı çıkışı ABD hedeflerine saldırıldı.

**15 Eylül** Askeri casusluk soruşturması kapsamında Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanı tutuklandı.

**16 Eylül** Bingöl'de operasyondan dönen polislerle mayınlı saldırı düzenlendi, 8 polis şehit oldu, 3'ü ağır 7 polis yaralandı.

**17 Eylül** TÜİK, Haziran'da işsizliğin yüzde 1.2 düşerek yüzde 8'e indiğini açıkladı.

**18 Eylül** PKK, Bingöl'de izinden dönen ve birliğine yeni teslim olmaya giden 200 askerin konvoyuna roketle saldırdı, 9 kişi şehit oldu, 70 kişi yaralandı.

**19 Eylül** Tunceli Ovacık Cumhuriyet Savcısı Murat Uzun, tabancayla başından vurularak öldürüldü.

**20 Eylül** Anayasa Mahkemesi CHP'nin eğitimde 4+4+4 düzenlemesinin iptali istemiyle açtığı davayı ikinci kez reddetti.

**21 Eylül** Darbe yapmaya teşebbüsle suçlanan emekli ve muvazzaf 295 subay, 16 ile 20 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı.

**22 Eylül** 8 aylık bütçe açığı 8.5 milyar TL'yi aşınca içki, tapu, akaryakıt ile otomobil ÖTV'sine zam yapıldı.

**23 Eylül** Terör saldırıları sonucu Van'da bir polis, Tunceli'de de 1 asker şehit oldu.

**24 Eylül** Tutuksuz yargılandığı Balyoz davasından 16 yıl ceza alan NATO Kurmay Başkanı Tümgeneral Atilla Özer teslim oldu ve tutuklanarak cezaevine kolodu.

**25 Eylül** Tunceli'de bomba yüklü araç uzaktan kumandayla patlatıldı, 1'i sivil 6'sı asker olmak üzere 7 kişi şehit oldu. Türk Halk Müziği'nin büyük ustası Neşet Ertaş hayatını kaybetti.

**26 Eylül** Yunanistan'da yeni tasarruf önlemlerini protesto için kamu ve özel sektör çalışanları 24 saatlik greve gitti. İspanya'da kemer sıkma önlemlerini protesto edenlere polis müdahale etti, 64 kişi yaralandı.

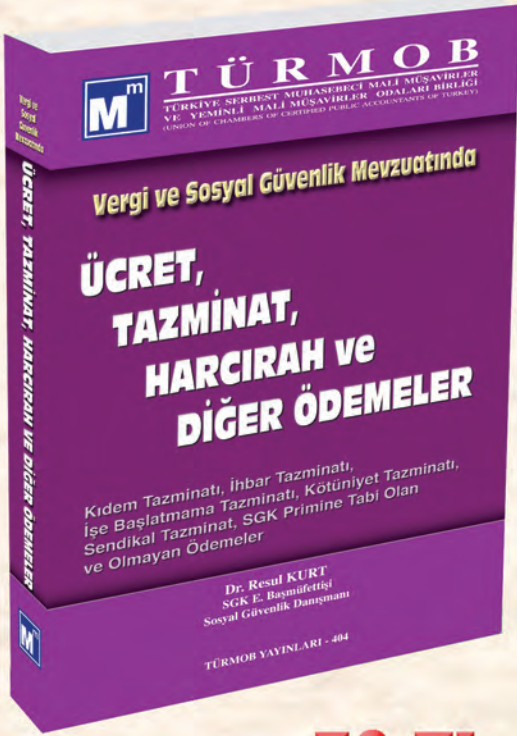
**27 Eylül** ABD'de okul harcını protesto edenlere biber gazı sıkarak polis kovuldu, biber gazına maruz kalanlara da 1 milyon dolar tazminat ödenmesine karar verildi.

**28 Eylül** 95 oktan benzin 4,82 TL oldu. Türkiye en pahalı benzin de dünya birinciliğine oturdu.

**29 Eylül** Çevre Bakanı Bayraktar, Kentsel dönüşüm kapsamında 35 il de 6 bin 500 binayı yıkacaklarını açıkladı.

**30 Eylül** AK Parti Kongresi'nde Genel Başkanlığa son kez aday olan ve seçilen Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı sinyali verdi.

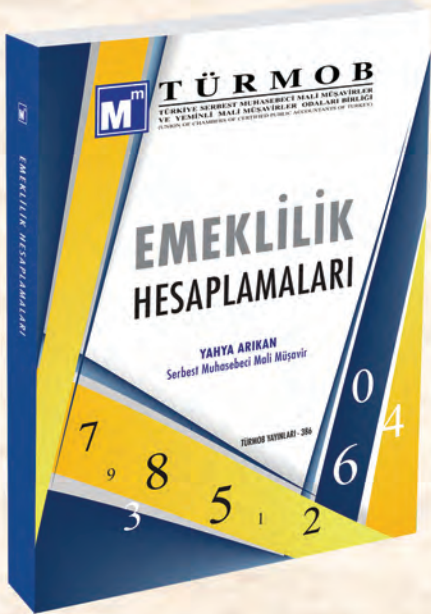




**30 TL**



**40 TL**



**10 TL**



**30 TL**

[www.mu-den.com.tr](http://www.mu-den.com.tr)

Şehit Gönenc Şk. No:28/3 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 230 04 51 - 52

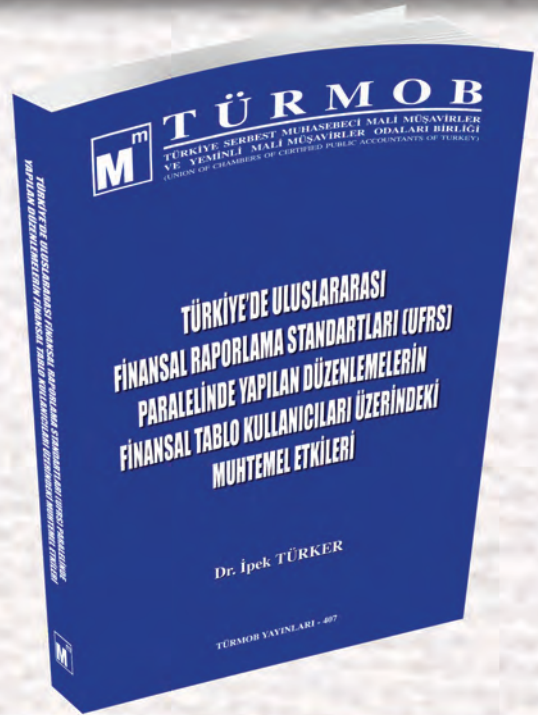




2012  
baskı

50 TL

25 TL



[www.mu-den.com.tr](http://www.mu-den.com.tr)

Şehit Gönenç Sk. No:28/3 Anıttepe/ANKARA - Tel: (0.312) 230 04 51 - 52